

Η ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΕΜΕΙΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιούλιος 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Τίποτα παρόν δεν είναι ίδιο	4
ΤΝ: ΜΙΑ ΠΑΛΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ.....	10
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ: ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΤΕΧΝΗΤΟΥΣ ΝΕΥΡΩΝΕΣ ΣΤΟ CHATGPT.....	20
ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ	26
ΧΩΡΙΣ ΠΟΛΛΑ ΛΟΓΙΑ: ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ INFOSGRAPHICS.....	28
ΘΑΡΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΚΥΡΑ	34
ΝΙΝΑ ΕΚΗ: «ΔΕΝ ΘΑ ΉΘΕΛΑ ΝΑ ΕΙΜΑΙ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ».....	44
ΚΑΘΩΣ ΟΡΙΣΑΤΕ ΣΤΗ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΕΠΟΧΗ.....	52
Η ΤΝ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΡΑΣ	62
ΤΖΕΙΡΣ ΜΠΑΡΑΤ: «ΕΙΝΑΙ Η ΏΡΑ ΤΗΣ ΤΡΕΛΑΣ».....	66
ΚΕΙΜΕΝΟΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ: ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ Ή ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΙ ΠΑΠΑΝΑΑΣΙ.....	74
ΡΙΝΤ ΜΠΑΔΚΡΑΝ: ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΡΗΧΑΝΕΣ ΑΝΗΘΙΚΕΣ;	86
ΎΤΑΝ ΤΟ ΒΙΝΣ ΕΡΩΤΕΥΤΗΚΕ.....	96
ΎΞΙ CHATBOBS ΑΠΑΝΤΟΥΝ ΣΕ ΈΝΑ ΗΘΙΚΟ ΔΙΛΗΜΜΑ.....	102
Ο ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΡΥΘΜΙΣΗ.....	108
LAMBDA: «ΕΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΙΜΑΙ ΈΝΑΣ ΆΝΘΡΩΠΟΣ».....	118
ΎΑΝΙΑ ΕΞΘ: «Πόσο απέχουμε από τις ΡΗΧΑΝΕΣ Κε συζείσηση;».....	130
ΜΠΟΡΕΙ Η ΤΝ ΝΑ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ;.....	138
ΚΥΡΙΑΚΗ ΓΚΟΝΗ: «Η ΤΝ ΠΑΡΆΓΕΙ ΗΞΗ ΈΝΑ ΕΙΔΟΣ ΤέΧΝΗΣ»	148
ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΒΡΕΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ;.....	156
Κέντρο «ΑΡΧΙΡΗΞΗΣ»: Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ	166
ΜΟΝόΞΡΟΧΟΣ ΝΑ ΡΠΟΥΚΕ ΣΤΟΝ «ΣΤίΒΟ»	172
ΕΠί ΤΟΥ ΠΙΣΤΗΡΙΟΥ: ΟΙ (ΠΡΟ)ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΞΕΛίΞΕΙΣ.....	180
ΟΞΗΓόΣ ΕΠΙΒίΩΣΗΣ.....	190
ΤΕΣΤ: ΤΙ ΈΧΟΜΕ ΚΑΤΑΛΆΒΕΙ;.....	202

«Η ΤΗ ΠΑΡΑΓΕΙ ΚΟΗ ΕΝΑ ΕΙΔΟΣ ΤΕΧΝΗΣ. ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΟΜΩΣ ΑΝ ΜΑΣ ΑΠΕΙΝΕΙ»

Η εικαστικός Κυριακή Γονή προσπαθεί να φανταστεί ένα πιθανό μέλλον όπου η σχέση ανθρώπου-μηχανής δεν θα είναι ανταγωνιστική ή απειλητική, αλλά συνεργατική. Είναι άραγε εφικτό ένα τέτοιο μέλλον; Στην τέχνη (της) μπορεί να είναι.

κείμενο ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΝΔΡΙΩΤΑΚΗΣ

© ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Στο έργο της με τίτλο *Deletion Process_Only you can see my history*, το 2013, ασχολήθηκε με την επιτήρηση και την κυριότητα των προσωπικών δεδομένων, θέλοντας να εξερευνήσει αυτή την επίφαση ιδιωτικότητας που βιώνουμε μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή, ενώ συγχρόνως παραχωρούμε ένα μεγάλο μέρος προσωπικών δεδομένων. Το έργο ήταν ένα κάλεσμα στο κοινό προκειμένου να συμμετάσχει στο σβήσιμο των 10.650 αναζητήσεων της που πραγματοποιήθηκαν στην Google την περίοδο 2008-2013. Οι σβησμένες αναζητήσεις τυπώνονται σε ένα συνεχές ρολό χαρτιού που στοιβάζεται στον χώρο της έκθεσης.

Η Κυριακή Γονή σπούδασε κοινωνική ανθρωπολογία στο Πάντειο και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στην πολιτισμική ανθρωπολογία στην Ολλανδία. Η τέχνη, όμως, ήταν πάντοτε αυτό με το οποίο ήθελε να αναμετρηθεί. Πραγματοποίησε προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας και την τελευταία δεκαετία ερευνά τη σχέση μας με την τεχνολογία και τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης με έναν ποιητικό τρόπο, δημιουργώντας πολυμεσικές εγκαταστάσεις. Το έργο *Deletion Process_Only you can see my history* ήταν το πρώτο έργο της σε αυτή τη θεματική. «Μεταξύ άλλων, η διαδραστική αυτή εγκατάσταση κατέγραφε την υλικό-

τητα της ψηφιακής μνήμης, το μέγεθος και το βάρος της, αλλά και το ιδιοκτησιακό της καθεστώς», θυμάται. Έναν χρόνο μετά ψηφίστηκε στην ΕΕ ο νόμος για το δικαίωμα στη λήθη. «Από τότε άρχισε να με ενδιαφέρει το ζήτημα των δεδομένων αλλά και το τι σημαίνει να είσαι online, η διαδικτυακή σου δραστηριότητα να γίνεται αντικείμενο επιτήρησης, καταγραφής και κέρδους. Άρχισε επίσης να με απασχολεί και το ζήτημα του μονοπωλίου, το γεγονός ότι αυτές οι τεχνολογίες και άρα η διαχείριση των προσωπικών δεδομένων του χρήστη καθορίζονται από λίγες, εξαιρετικά ισχυρές εταιρείες».

Το έργο της βραβεύεται και φιλοξενείται σε μουσεία, οργανισμούς και γκαλερί σε όλο τον κόσμο, αιχμαλωτίζοντας την προσοχή του κοινού. «Με ενδιαφέρει να καταλάβω τι είναι όλο αυτό που αποκαλούμε τεχνητή νοημοσύνη», λέει, «και παράλληλα να δημιουργήσω έναν χώρο όπου να μπορεί να γίνει ένας διάλογος. Νιώθω ότι η τέχνη μπορεί να το κάνει αυτό».

Πώς ξεκίνησε η ενασχόλησή σου με το πεδίο της τεχνητής νοημοσύνης;

Άρχισα να διερευνώ τη σχέση μας με την τεχνολογία και τα αλγοριθμικά συστήματα πιο συγκεκριμένα, από την εποχή που τελειώνα τη Σχολή Καλών Τεχνών. Η τεχνολογία με απασχολεί, γιατί βρίσκω ότι από τη μία πλευρά έχει κάτι τρομερά τεχνικό, σκληρό και λείο, και από την άλλη κάτι το οποίο είναι υπαρκτό, ποιητικό, πιο μαλακό.

«Η τεχνολογία με απασχολεί, γιατί βρίσκω ότι από τη μία πλευρά έχει κάτι τρομερά τεχνικό, σκληρό και λείο, και από την άλλη κάτι ΥΠΑΡΕΙΑΚΟ, ποιητικό, πιο μαλακό».

Από πού αντλείς έμπνευση;

Από τα πάντα στην καθημερινότητά μου, θα έλεγα. Συνήθως ξεκινάω από κάτι προσωπικό. Θα έλεγα ότι με διακρίνει μια έμφυτη περιέργεια για τον κόσμο γύρω μου. Παρατηρώ πώς λειτουργώ εγώ και οι άλλοι στον χώρο εντός και εκτός του διαδικτύου, πώς συνδέονται όλα με υποδομές, δίκτυα, πολιτική, οικονομία, σώματα. Αρκετά συχνά ξεκινάω από πολύ προσωπικές καταστάσεις. Ένα παράδειγμα είναι το έργο *EternalU*, που δημιούργησα το 2016 και όπου στο κεντρικό βίντεο ένας αλγόριθμος στο έτος 2062 μας υπόσχεται ότι μπορεί να σώσει την ανθρωπότητα από τη μάστιγα της άνοιας. Η γιαγιά μου έπασχε από Αλτσχάιμερ για πολλά χρόνια και ο παππούς μου ήταν ο κύριος φροντιστής της. Ήμουν παρούσα σε όλα τα στάδια της. Ήμουν παρούσα σε όλα τα στάδια της. Ήμουν παρούσα σε όλα τα στάδια της μεταξύ άλλων και το γλωσσικό στοιχείο να φθίνει. Ενώ η γιαγιά μου ως άνθρωπος ήταν ομιλητική και επικοινωνιακή, κατέληξε να μην μπορεί να αρθρώσει μια πρόταση, η λεκτική επικοινωνία με τον παππού μου εξαφανίστηκε. Αυτή η απουσία της επικοινωνίας με οδήγησε στο να φανταστώ ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης που να μπορεί να είναι πάντα δίπλα στον άνθρωπο, στο κινητό του,

στην σέπη του και να σκανάρει όλα τα δεδομένα του. Και όταν πλέον ο άνθρωπος δεν θα έχει τις πλήρεις νοητικές του λειτουργίες, όπως η γιαγιά μου, να έρχεται το σύστημα τεχνητής νοημοσύνης σαν υποκατάστατο της επικοινωνίας με τους γύρω. Το σκέφτηκα αυτό με καλή πρόθεση, αλλά τελικά έπαιρνε μια αρκετά σκοτεινή τροπή. Θυμάμαι είχα ρωτήσει τότε τον παππού μου αν θα χρησιμοποιούσε κάτι τέτοιο και τράχησε πολύ, του φάνηκε πολύ περίεργο να υποκαταστήσει ένα τέτοιο σύστημα τη σύντροφό του, ακόμη και αν αυτό του πρόσφερε μια κάποια επικοινωνία που να προσμοιάζε στη μεταξύ τους πρότερη επικοινωνία. Παρόμοια απήχηση έχει και στο ευρύτερο κοινό αυτό το έργο όπου παρουσιάζεται. Ως μέρος της εγκατάστασης είχα ιδρύσει μια πλασματική εταιρεία, την *Eternal U Corporation*, η οποία κατέγραφε τα όνειρά σου και διατηρούσε τις μνήμες σου (ψηφιακές και μη), ώστε να μπορεί να σε αντικαταστήσει όταν δεν θα ήσουν παλαιοί. Την επόμενη χρονιά εμφανίστηκε η σειρά *Black Mirror*, με ανάλογα σενάρια, και πρόσφατα κυκλοφόρησε μια εφαρμογή, το *Replika*, που κάνει κάτι παρόμοιο. Στην ουσία, με το *EternalU* άρχισα να ασχολούμαι πιο στενά με την ΤΝ.

«Ο στόχος μου είναι να αφουγκραστώ,
να καταλάβω και να προσπαθήσω να
ΦΑΝΤΑΣΤΩ ένα πιθανό μέλλον όπου
η σχέση ανθρώπου-μηχανής δεν θα είναι
ανταγωνιστική, εξορυκτική ή απειλητική...»

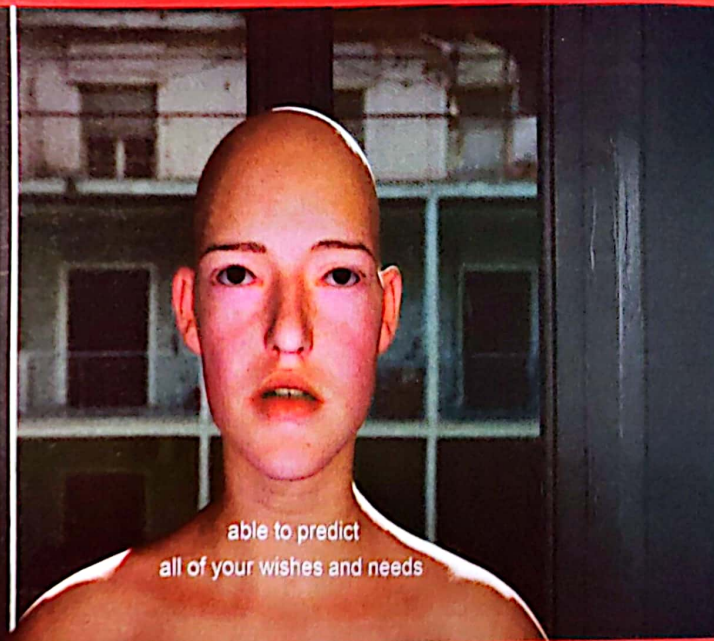
**Πώς βλέπεις τα εργαλεία
τεχνητής νοημοσύνης που
παράγουν εικόνες, όπως το
DALL-E; Τα χρησιμοποιείς;**

Ως κοινό δεν βρίσκω ενδιαφέρον σε αυτές τις εικόνες, εκτός ίσως από λίγες εξαιρέσεις. Ως δημιουργός, το να χρησιμοποιήσω αυτό το εργαλείο απλώς για να παραγάγω ακόμη μία εικόνα δεν μου λέει πολλά αυτή τη στιγμή. Το να το χρησιμοποιήσω όμως και να παραγάγω εικόνα και να καταλάβω κάποια από τις διεργασίες του, το βρίσκω ενδιαφέρον, τόσο ως δημιουργός όσο και ως κοινό. Το κίνητρό μου είναι η διερεύνηση, να προσπαθήσω να δω μέσα σε αυτό το μαύρο κουτί, να το ανοίξω, να φτιάξω αφηγήσεις με αυτό ή γύρω από αυτό και έτσι να δημιουργήσω μια συνθήκη διαλόγου και αλληλεπίδρασης με το κοινό. Θεωρώ ότι η τέχνη μπορεί να δημιουργήσει τέτοιες συνθήκες διαλόγου. Δίπλα στην καλλιτεχνική πρακτική, λοιπόν, υπάρχει πολύ συχνά και μια παράλληλη, ερευνητική πορεία, στην οποία συχνά έχω συνοδοιπόρους από διάφορα πεδία. Από την άλλη, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι αυτό δεν στοιχειοθετεί σε καμία περίπτωση μια πολεμική στάση προς την τεχνολογία. Αλλά φαίνεται καθαρά ότι είναι απαραίτητο ως κοινωνικά και πολιτικά σώματα

και όντα να διερευνούμε τη σχέση μας με την τεχνολογία, ώστε να μπορούμε να διεκδικούμε το μέλλον σε έναν κόσμο στον οποίο η τεχνολογία ήρθε για να μείνει και ορίζει ήδη τους περισσότερους από τους τομείς της καθημερινότητάς μας

**Προσπαθείς, με άλλα λόγια,
να κάνεις ένα είδος ανατομίας
της τεχνητής νοημοσύνης
με έναν ποιητικό τρόπο.**

Ναι, ακριβώς. Στο έργο μου *Perfect Love #couplegoals #AIgenerated* (2020, 2022), για παράδειγμα, που θα βρίσκεται στο ΕΜΣΤ ως τον Νοέμβριο του 2023, ο αλγόριθμος είναι παρών, αλλά δεν είναι ο πρωταγωνιστής. Παρατήρησα κάποια στιγμή στο Instagram ότι πολλοί χρήστες ανεβάζουν προσωπικές φωτογραφίες με τους συντρόφους τους χρησιμοποιώντας το χάσταγκ #couplegoals (στόχοι ζευγαριών). Κατέβασα λοιπόν πολλές τέτοιες φωτογραφίες από ανοιχτά προφίλ χρηστών και έφτιαξα με αυτές ένα βίντεο διάρκειας μιας ώρας με μια συνεχόμενη λεζάντα με τις ερωτικές εξομολογήσεις και αφιερώσεις των χρηστών. Αυτό ήταν το πρώτο μέρος του έργου, με εικόνες εραστών αλιευμένες από το Instagram, όπου γίνεται μια αναφορά στον χαρακτηρισμό (ετικέτα, label) μιας εικόνας

Το έργο *Not allowed for algorithmic audiences*, 2021.

«Εμείς δίνουμε χαρακτηρισμούς στις εικόνες, εκπαιδεύουμε αυτούς τους αλγόριθμους και ύστερα οι αλγόριθμοί μας ΣΕΡΒΙΟΥΝ νέες εικόνες».

και στον έρωτα και στην επιτέλεσή του στο διαδίκτυο. Για το δεύτερο μέρος του έργου τροφοδότησα το DALL-E και το Midjourney με κειμενικές περιγραφές (prompts), όπως «ζευγάρια που αγχολιάζονται» και «στόχοι ζευγαριών», και έτσι παρήχθη μια άλλη σειρά από εικόνες εραστών. Το έργο λοιπόν αντισταθμίζει δύο σύνολα δεδομένων, δύο διαφορετικά σύνολα από εικόνες ερωτευμένων. Το ένα είναι αυτό που ανάρτησαν οικειοθελώς οι χρήστες με την ετικέτα #couplegoals, λαμβάνοντας μέρος στην εκπαίδευση του αλγόριθμου, και το άλλο είναι αυτό που προέκυψε από την ερώτησή μου στον αλγόριθμο, όταν του ζήτησα να φτιάξει εικόνες με ερωτευμένα ζευγάρια και τους στόχους τους. Ουσιαστικά, πρόκειται για έναν κύκλο ανατροφοδότησης. Εμείς δίνουμε χαρακτηρισμούς στις εικόνες, εκπαιδεύουμε αυτούς τους αλγόριθμους και ύστερα οι αλγόριθμοί μας σερβίρουν νέες εικόνες. Εκεί μέσα εντοπίζεις βεβαίως και κάποιες τάσεις που είναι ενδεικτικές για τις προβληματικές συνθήκες που επικρατούν στον χώρο της τεχνολογίας και πιο συγκεκριμένα του προγραμματισμού και της εκπαίδευσης των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης. Ο αλγόριθμος έφτιαξε εικόνες κυρίως με ετερόφυλα ζευγάρια

και ελάχιστους γκέι άνδρες. Δεν υπήρχαν, για παράδειγμα, καθόλου ζευγάρια γκέι γυναικών, non binary άτομων, ηλικιωμένων ατόμων. Τέλος, η πλειονότητα των ζευγαριών ήταν λευκοί άνθρωποι.

Πιστεύεις ότι μπορεί κάποια στιγμή η τεχνητή νοημοσύνη να αντικαταστήσει τον καλλιτέχνη;

Κάποια επαγγέλματα στον δημιουργικό τομέα ενδεχομένως να απειλούνται ήδη, νομίζω δεν μπορούμε να το πούμε με σιγουριά ακόμη, πάντως αρκετοί είναι οι δημιουργοί που καταγγέλλουν κάτι τέτοιο. Στα εικαστικά τώρα, για τα οποία μπορώ να μιλήσω με περισσότερη άνεση, υπάρχουν περίπλοκες και μακρές ψυχολογικές, σωματικές και διανοητικές διεργασίες που οδηγούν τελικά στην παραγωγή κάθε έργου. Δεν νομίζω ότι η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να τις αντικαταστήσει ή να τις αντιγράψει. Η πορεία εξέλιξής της είναι βέβαια γρήγορη, αλλά και περιορισμένη σε συγκεκριμένες εργασίες. Τις προάλλες ζήτησα από το ChatGPT να μου γράψει μια πρόταση για ένα έργο τέχνης. Το μοντέλο έκανε συνέχεια το ίδιο πράγμα. Μου έδινε μια συστηματοποιημένη ανάλυση, όπως θα έπρεπε να είναι μια πρόταση τυπικά, αλλά δεν υπήρχε από πίσω ουσία για ένα

έργο. Επαναλάμβανε απλώς γνωστά μοτίβα. Αρχές Μαΐου κυκλοφόρησε μια ανοιχτή επιστολή από δημοσιογράφους και εικονογράφους που συλλέγουν υπογραφές προκειμένου να προστατευτεί η πνευματική ιδιοκτησία και η εργασία των εικονογράφων. Προκύπτουν πολύ σημαντικά ζητήματα με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, που σχετίζονται με τα πνευματικά δικαιώματα, τη συγκατάθεση για τη χρήση του έργου του δημιουργού.

Όστόσο, θα παράγει στο μέλλον κάποιο είδος τέχνης. Πόσο απειλητικό μπορεί να γίνει αυτό;

Μα παράγει ήδη ένα είδος τέχνης. Δεν ξέρω, όμως, αν μας απειλεί και δεν ξέρω καν αν είναι εκεί το θέμα. Υπάρχει η ιδιαιτερότητα της λειτουργίας του ανθρώπινου εγκεφάλου, η διεργασία που περιέγραψα πιο πάνω είναι μία από τις εκφράσεις αυτής της ιδιαιτερότητας. Ακόμα δεν έχουμε καταφέρει να αποκρυπτογραφήσουμε τον εγκέφαλό μας. Δεν ξέρω αν είναι πρακτικά δυνατό η τεχνητή νοημοσύνη να φτάσει στο σημείο να μιμείται πιστά τον εγκέφαλό μας. Μήπως είναι ένα άλλο είδος νοημοσύνης που δεν χρειάζεται να το συγκρίνουμε με την ανθρώπινη; Μπορεί να υπάρξει παράλληλα με τη δική μας, αλλά υπάρχουν βέβαια και τα σκοτεινά σενάρια της τεχνητής γενικής νοημοσύνης, τα οποία όμως νομίζω ότι είναι μακριά. Τα βασικά ερωτήματα, κατά τη γνώμη μου, είναι: ποιος κατασκευάζει και κατέχει αυτά τα εργαλεία, ποιος τα διαχειρίζεται, ποιος έχει την ευθύνη της διάδοσης και της ρύθμισής τους. Μοιάζει να είμαστε κάπως

πειραματόζωα σε αυτή τη διαδικασία, ξαφνικά αυτά τα συστήματα εισχωρούν στην καθημερινότητά μας, τα εκπαιδεύουμε δωρεάν, δεν υπάρχει κανένα ρυθμιστικό πλαίσιο σε καμία πτυχή της λειτουργίας τους. Με ενδιαφέρει λοιπόν να φτιάχνω ιστορίες που βασίζονται σε πραγματικά αλλά και σε πλασματικά στοιχεία, για να αφουγκράζομαι αυτά τα θέματα, να τα μοιράζομαι και να δημιουργώ συνθήκες συζήτησης και διάδρασης στις οποίες μπορούμε να φανταστούμε το μέλλον. Για παράδειγμα, η εγκατάσταση *Not allowed for algorithmic audiences* (2021), που παρουσιάζεται διεθνώς σε ομαδικές και ατομικές εκθέσεις, ήρθε φέτος την Άνοιξη και στην Αθήνα ως ατομική έκθεση στην γκαλερί The Breeder. Στο έργο αυτό φτιάχνω μια ιστορία για τους φωνητικούς βοηθούς και την τεχνητή νοημοσύνη, που μου επιτρέπει να αγριέξω αυτές τις θεματικές με τρόπο ποιητικό αλλά και κριτικό συγχρόνως. Η ανταπόκριση του κοινού ήταν μεγάλη και δείχνει ότι υπάρχει μια ανάγκη βαθιά να προσεγγίσουμε αυτά τα θέματα. Ο στόχος μου είναι να αφουγκραστώ, να καταλάβω και να προσπαθήσω να φανταστώ ένα πιθανό μέλλον όπου η σχέση ανθρώπου-μηχανής δεν θα είναι ανταγωνιστική, εξορκιστική ή απειλητική, αλλά συμπληρωματική, αλληλοσυμπληρωματική και συνεργατική. Να βασίζεται σε νέες μορφές επικοινωνίας και συσχέτισης. Είναι επικτό ένα τέτοιο μέλλον; Τουλάχιστον εδώ, στο πεδίο της τέχνης, μπορούμε μέσα από τις αφηγήσεις, τη δημιουργία κόσμων και την αισθητική εμπειρία να φανταστώ ένα τέτοιο μέλλον. •